

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons Kenmerk
IENW/BSK-2020/103999

Datum 15 juni 2020
Betreft Lijst van vragen en antwoorden van de begrotingsstaten
van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en het
Infrastructuur- en Deltafonds voor het jaar 2020
(Voorjaarsnota)

Geachte voorzitter,

U treft hierbij de antwoorden aan op de vragen met betrekking tot de voorstellen van wet tot wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en het Infrastructuur- en het Deltafonds voor het jaar 2020 (Wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota; Kamerstukken II, 35450-XII, respectievelijk 35450-A en 35450-J).

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

drs. C. van Nieuwenhuizen Wijbenga

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

S. van Veldhoven - Van der Meer

**35450-XII Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van
Infrastructuur en Waterstaat (XII) voor het jaar 2020
(wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)**

Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat

Ons Kenmerk
IENW/BSK-2020/103999

Vraag 1

Op welke wijze wordt er geanticipeerd op te nemen maatregelen als gevolg van de aanhoudende droogte en de gevolgen van meerdere jaren droogte op rij? Hoe is dat voor dit jaar gebudgetteerd en op welke wijze worden voldoende middelen voor de komende jaren gereserveerd?

Antwoord 1

Nederland is weerbaarder geworden tegen watertekort door de leerervaringen van de droge zomers van 2018 en 2019, door de uitgevoerde aanbevelingen van de Beleidstafel droogte en door het uitvoeren van structurele verbetermaatregelen aan het watersysteem via het Deltaprogramma Zoetwater. Zowel in het hoofdwatersysteem als in de regionale oppervlakte- en grondwatersystemen. Deze lijnen zetten we de komende jaren verder door om de weerbaarheid tegen watertekort verder te vergroten.

Nederland zal zich aan moeten passen aan de gevolgen van klimaatverandering met langere perioden van droogte en laagwater in de rivieren en toenemende kans op hevige buien met wateroverlast. In de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) en in het Nationaal waterprogramma wordt daarom de volgende voorkeursvolgorde opgenomen voor (regionaal) waterbeheer om de beschikbaarheid van water zeker te stellen en wateroverlast te voorkomen:

- bij de ruimtelijke inrichting en landgebruik zal meer rekening moeten worden gehouden met waterbeschikbaarheid en wateroverlast;
- alle watergebruikers, waaronder landbouw, natuur, industrie en consumenten, zullen zuiniger moeten omgaan met water;
- de waterbeheerders (waaronder waterschappen, provincies, gemeenten, RWS, agrariërs en natuurterreinbeheerders) zullen water beter vast moeten vasthouden, bergen en opslaan. De waterbeheerders zullen water slimmer moeten verdelen.
- Bij een natuurlijk fenomeen is nooit alle schade te voorkomen, dus als de inzet toch nog onvoldoende is, dan moeten we als samenleving de (rest)schade accepteren en ons daarop voorbereiden.

De uitvoering van Deltaplan Zoetwater fase 1 is in volle gang. Dit jaar wordt er afgerond 38 mln uit het Deltafonds uitgegeven. Voor de jaren 2021, 2022 en 2023 is er respectievelijk 34 mln, 23 mln en 16 mln gereserveerd. Voor de 2^e fase van het Deltaprogramma hebben Rijk en regio een hoog ambitieniveau. Ik heb daarom de intentie om €100 miljoen extra uit het Deltafonds beschikbaar te stellen. Met deze impuls en daarmee gepaard gaande extra regionale cofinanciering, waarmee de totale cofinanciering vanuit de regio op ongeveer €540 miljoen komt, kan in fase 2 van het deltaprogramma Zoet Water een maatregelenpakket gerealiseerd worden van ruim €800 miljoen. Ik heb uw Kamer hierover geïnformeerd met mijn brief van 4 juni jongstleden.

Vraag 2

Denkt u dat als gevolg van de coronacrisis meer uitgaven moeten worden gedaan op de IenW-begrotingen dan de garantstellingen en lening in het 'Overzicht Coronamaatregelen' en de recente incidentele suppletoire begroting, bijvoorbeeld op het gebied van openbaar vervoer? Zo ja, kunt u uiteenzetten waarom ervoor is gekozen deze niet op te nemen in eerdere suppletoire begrotingen?

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons Kenmerk
IENW/BSK-2020/103999

Antwoord 2

Het kabinet heeft de OV-sector verzocht in Nederland de volledige dienstregeling te rijden, terwijl de reizigersaantallen beperkt zijn. Naleving en handhaving van de te treffen maatregelen leiden daarnaast tot extra kosten. Bij de vraag van de overheid past een beschikbaarheidsvergoeding. Hierover bent u per brief geïnformeerd d.d. 5 juni 2020 (kenmerk 2020Z10292).

Vraag 3

Bent u bereid meer inzicht te geven in de verdeling van de middelen in het kader van het Klimaatakkoord, welke bestaan uit 33 miljoen euro, over de subartikelen van de begroting? Kunt u in het kader van de stijgende lijn in de middelen ten behoeve van het Klimaatakkoord de uitgavenreeks tot en met 2030 weergeven?

Antwoord 3

De toegevoegde middelen in het kader van het Klimaatakkoord van 33 miljoen euro hebben betrekking op: Elektrisch vervoer en laadinfrastructuur (6 miljoen euro), Aanschafsubsidie Elektrisch Personenvervoer (5 miljoen euro) en het Stimuleringsprogramma elektrische bestel- en vrachtauto's (22 miljoen euro). Deze middelen zijn met de 1e suppletoire wet 2020 aan het subartikel 14.01 Netwerk toegevoegd.

De uitgavenreeks van de beschikbaar gestelde klimaatakkoordmiddelen (14.01), stand Voorjaarsnota 2020, voor de periode 2020 t/m 2030 ziet er als volgt uit:

2020 € 61,5 miljoen

2021 € 98,0 miljoen

2022 € 112,0 miljoen

2023 € 145,5 miljoen

2024 € 167,2 miljoen

2025 € 136,0 miljoen

2026 € 58,0 miljoen

2027 € 56,5 miljoen

2028 t/m 2030 € 40,0 miljoen per jaar

Daarnaast is voor Fietsparkeren € 75 miljoen toegevoegd. Vanwege de aard van de uitgaven is dit toegevoegd aan het bestaande programma Fietsparkeren op het Infrastructuurfonds.

De uitgavenreeks is 2021 t/m 2023 € 25 miljoen per jaar.

Vraag 4

Wat houden de subsidies duurzame productketens precies in?

Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat

Antwoord 4

Dit zijn subsidies in het kader van duurzame handelingsperspectieven en ondersteuning van bedrijven bij verduurzaming van productieprocessen. Zoals vermeld in de ISB-Urgenda (Kamerstukken II 2018–2019 35 235, nr. 1) worden subsidies onder meer verstrekt via de Demonstratieregeling Energie- en klimaatinnovaties (DEI+).

Ons Kenmerk
IENW/BSK-2020/103999

Vraag 5

Hoeveel vervuilde bodemlocaties moeten er nog gesaneerd worden? Wanneer moeten deze gesaneerd zijn? Hoeveel locaties zijn er de afgelopen tien jaar bijgekomen? Bij welke locaties hebben de afgelopen tien jaar incidenten als lekkages plaatsgevonden en in welke mate was dit een bedreiging voor de volksgezondheid, de leefomgeving, de drinkwatervoorziening en het milieu?

Antwoord 5

De bevoegdheden rond bodemsanering zijn gedecentraliseerd naar de provincies en 29 grote gemeenten. Met deze bevoegde overheden heeft het ministerie van I&W een tweetal convenanten afgesloten die onder meer zijn gericht op de identificatie en aanpak van verontreinigde locaties die om redenen van humane, ecologische of verspreidingsrisico's spoedeisend moeten te worden aangepakt.

De aanpak van deze locaties is een verantwoordelijkheid van de eigenaren van de locatie/ veroorzakers van de verontreiniging en kan in situaties waarbij de mogelijkheden om de eigenaren/veroorzakers hierop aan te spreken afwezig zijn, door de betreffende bevoegde overheden ter hand worden genomen. Daarvoor zijn financiële middelen ter beschikking gesteld aan deze overheden.

Op landelijk niveau monitort het Rijk de voortgang van de aanpak van de zogenaamde spoedlocaties. Naast deze spoedlocaties zijn er diverse verontreinigde locaties die bij geval van herontwikkeling van een locatie, zoals woningbouw, worden gesaneerd. Ook bij deze locaties is de eigenaar van de locatie aan zet voor de sanering en zien de genoemde bevoegde overheden toe op de uitvoering van de bodemsanering. Voor de aantallen en aanpak van deze overige locaties wordt de voortgang niet landelijk gemonitord.

Het uitvoeringsprogramma van het convenant bodem en ondergrond brengt jaarlijks de cijfers over de voortgang van de spoedlocaties bij elkaar. Zij monitoren de voortgang van de 1383 spoedlocaties die waren geïdentificeerd bij de start van het convenant op 1 januari 2015. Daarnaast rapporteren zij over de sindsdien aangetroffen spoedlocaties. De laatste rapportage over het jaar 2019 laat de volgende cijfers zien:

Tabel 1: Voortgang aanpak van 1383 in 2015 geïdentificeerde spoedlocaties uit eindrapportage

Jaar	Nog niet gestart	In uitvoering	Afgehandeld	Totaal
nulmeting 2015	591 (43%)	792 (57%)	0 (0%)	1383 (100%)
2016	426 (31%)	745 (54%)	212 (15%)	1383 (100%)
2017	310 (22%)	676 (49%)	397 (29%)	1383 (100%)
2018	210 (15%)	700 (51%)	473 (34%)	1383 (100%)
2019	172 (12%)	671 (49%)	540 (39%)	1383 (100%)

Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat

Ons Kenmerk
IENW/BSK-2020/103999

Tabel 4: Planning afronding aanpak van 172 +671 spoedlocaties waarbij sanering nog niet is afgerond

Jaar	Planning afronding in 2019 nog niet gestart	Planning afronding, in 2019 in uitvoering	Totaal
2019	3	36	39
2020	29	182	211
2021-2030	91	271	362
Na 2030	40	102	142
Eeuwigdurend	7	49	56
N.V.T.*	2	31	33
Totaal	172	671	843

* dit betreft locaties die geen sanering behoeven maar nog moeten worden herbeschikt op spoedeisendheid voordat ze definitief als afgehandeld worden geregistreerd

Tabel 16: Voortgang aanpak spoedlocaties toegevoegd in 2016, 2017, 2018 en 2019

Jaar	Nog niet gestart	In uitvoering	Afgehandeld
2016	19	29	26
2017	23	12	39
2018	14	16	5
2019	12	11	2
Totaal	67	67	72

Voor de spoedlocaties kan in algemene zin worden aangegeven dat dit locaties zijn waarbij sprake is van een risico voor de volksgezondheid, het leefmilieu of de kwaliteit van het grondwater. De bevoegd overheden hebben deze locaties goed in beeld en nemen passende maatregelen. Daarnaast kan sprake zijn van calamiteiten, waarbij een bodemverontreiniging optreedt. Hiervoor geldt de zorgplicht uit de Wet bodembescherming. Bij dergelijke incidenten moet direct worden opgetreden om de verontreiniging zoveel mogelijk ongedaan te maken. Ook hiervoor zijn provincies en de 29 grote steden bevoegd gezag.

Over incidenten/calamiteiten waarop de zorgplicht van toepassing is worden geen landelijke cijfers bijgehouden.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Vraag 6

Op hoeveel plaatsen was er het afgelopen jaar sprake van een bedreiging van de grond- en drinkwatervoorziening veroorzaakt door andere ondergrondse activiteiten of ontwikkelingen? Welke plaatsen en welke andere ondergrondse activiteiten of ontwikkelingen waren dit?

Ons Kenmerk
IENW/BSK-2020/103999

Antwoord 6

Voor het afgelopen jaar zijn geen specifieke gevallen bekend die wijzen op een (acute) bedreiging van het grondwater als bron voor onze drinkwatervoorziening veroorzaakt door andere ondergrondse activiteiten of ontwikkelingen. Wel verdient de verontreiniging van het grondwater in algemene zin voortdurende aandacht. Daarbij speelt dat een toename van het gebruik van de ondergrond het risico op verontreiniging van het grondwater kan vergroten. Het beleid en de regelgeving zijn erop gericht verontreiniging van bodem en grondwater zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Zo hebben provincies in de door hun aangewezen waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden strenge beschermingsregels vastgesteld in hun provinciale verordeningen. Verder zijn er in het Activiteitenbesluit regels opgesteld om bodemverontreiniging te voorkomen.

Vraag 7

Kan er een overzicht gegeven worden van 'alle' opdrachten verleend aan het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), de artikelen waarop deze betrekking hebben, de aard van de opdrachten en, indien van toepassing, een verwijzing naar de uitkomst of rapporten die hieruit zijn voortgekomen?

Antwoord 7

Het ministerie van I&W heeft het RIVM en de RVO voor uitvoering in 2020 een jaaropdracht verstrekt voor het leveren van producten en diensten op het gebied van een gezonde en duurzame leefomgeving en een veilig en bereikbaar Nederland. Meer specifiek betreft het de thema's duurzame landbouw, biotische reststromen, marktprikkels, leefomgeving, grondstoffen en recycling, Nederland Circulair 2050, veilig vervoer gevaarlijke stoffen, veiligheid bedrijven, veiligheid biotechnologie, veiligheid stoffen, safe by design, water- en drinkwaterkwaliteit, grondwater, bodem en ondergrond en duurzame mobiliteit.

De mutaties bij 1e suppletoire begroting 2020 voor RIVM en RVO hebben plaatsgevonden om de jaaropdrachten RIVM en RVO 2020 met het budget bij stand 1e suppletoire begroting 2020 te kunnen verstrekken. De jaaropdracht 2020 RIVM die verstrekt wordt vanaf artikel 19 bedraagt €32,1 mln. Het gedeelte van de jaaropdracht 2020 RVO dat verstrekt wordt vanaf artikel 19 betreft een bedrag van €9,8 mln.. Het resterende budget op artikel 19 voor bijdragen aan agentschappen RIVM en RVO kan bestemd worden voor aanvullende opdrachten die in de loop van 2020 aan RIVM en RVO kunnen worden verstrekt. De werkzaamheden zijn nog in uitvoering en afgeronde onderzoeken worden op de gebruikelijke wijze gepubliceerd. Begin

2021 zullen zowel het RIVM als de RVO een eindrapportage opleveren aan het ministerie van IenW over de uitvoering en resultaten van de opdrachten van het voorgaande jaar.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Vraag 8

Is de 10 miljoen euro voor de Milieu-investeringsaftrek (MIA) en de Willekeurige afschrijving milieu-investeringen (VAMIL) het maximale bedrag dat hieraan besteed kan worden of kan dit bedrag overschreden worden als er genoeg enthousiasme voor de regeling is?

Ons Kenmerk
IENW/BSK-2020/103999

Antwoord 8

De MIA/Vamil kent geen maximering voor de uitputting per categorie. De begrote € 10 miljoen extra beleidsbudget voor investeringen in circulaire technieken in de MIA/Vamil is een inschatting van het gebruik van de daaraan gekoppelde codes op de Milieulijst 2020. Indien er door enthousiasme meer gebruik wordt gemaakt van deze codes dan kan het ingeschatte budgetbeslag inderdaad worden overschreden. Dit zou geen directe consequenties hebben, aangezien er over de gehele milieulijst jaarlijks altijd codes zijn waar meer of minder gebruik van wordt gemaakt dan vooraf ingeschat. Jaarlijks wordt de Milieulijst aangepast op basis van de marktfase van de innovatieve milieuvriendelijke technieken, het verwachte budgetbeslag en andere ontwikkelingen. Zo blijft de regeling effectief, efficiënt en beheersbaar.

Vraag 9

Welke regelingen worden gebruikt voor de 4,7 miljoen euro voor circulaire maatregelen door bedrijven die tot CO₂-reductie leiden?

Antwoord 9

Het bedrag van 4,7 mln wordt toegevoegd aan het budget voor de subsidieregeling DEI+ voor Circulaire Economie.

Vraag 10

Kunt u de mogelijke subsidie voor circulair ontwerpen door middel van het programma CIRCO toelichten?

Antwoord 10

De subsidieverstrekking aan de stichting TKI CLICKNL is bestemd voor ondersteuning van activiteiten die zijn gericht op het stimuleren van Circulair Ontwerpen, door middel van het programma CIRCO van TKI CLICKNL. Met het stimuleren van Circulair Ontwerpen wordt een bijdrage geleverd aan de transitie naar een circulaire economie. Het programma CIRCO geeft uitwerking aan het thema Circulair Ontwerpen in het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2019-2023. Als doel stelt dit uitvoeringsprogramma dat in 2023 circa 4000 MKB maakbedrijven door de CIRCO-methode zijn gestimuleerd.

Hiertoe worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- a. de ontwikkeling van kennis en methodologieën op het gebied van Circulair Ontwerpen en de valorisatie daarvan in de praktijk door gespecialiseerde experts;
- b. de organisatie, ontwikkeling en het doen uitvoeren van activiteiten voor bedrijven gericht op het stimuleren van Circulair Ontwerpen en het verzorgen van kennisoverdracht;

- c. het ontwikkelen en onderhouden van een relatienetwerk om partijen te activeren om deel te nemen aan die activiteiten;
- d. de ontwikkeling van een kennisplatform Circulair Ontwerpen gericht op kennisvalorisatie en kennisdisseminatie;
- e. het creëren en stimuleren van buitenlandse kennishubs op het gebied van Circulair Ontwerpen en kennis overdragen aan lokale partners die op hun beurt lokale bedrijven verder helpen in Circulair Ontwerpen.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons Kenmerk
IENW/BSK-2020/103999

Alle bedrijven in Nederland, voor wie de Circulair Ontwerpen kennisoverdracht relevant is, kunnen en mogen deelnemen aan CIRCO-tracks. Ontwikkelde methodologieën worden online beschikbaar gesteld voor alle bedrijven.

Vraag 11

Op welke wijze zijn de restvoorraden van vuurwerkondernemers verwerkt? Waaruit bestonden de gefinancierde veiligheidsmaatregelen? Hoeveel heeft deze verwerking in totaal gekost? Wat was de verhouding in bijdrage aan de kosten tussen overheid en ondernemers? Welke gevolgen heeft de verwerking gehad op de leefomgeving en het milieu?

Antwoord 11

Momenteel is een subsidieregeling in voorbereiding voor het verwerken en opruimen van vuurwerk dat niet meer voor particulieren is bestemd maar nog wel ligt opgeslagen bij kleine vuurwerkondernemers. Hierover heb ik uw Kamer recentelijk per brief geïnformeerd (TK 2019-2020, 28684 nr. 620). Via de subsidieregeling wordt gestimuleerd dat professionele vuurwerkbedrijven de restantvoorraden afvoeren om deze in het buitenland te verkopen of te vernietigen. Op basis van een aangenomen motie heeft het Kabinet drie miljoen euro beschikbaar gesteld om vuurwerkondernemers tegemoet te komen in de kosten hiervan. Dit is inclusief de uitvoeringskosten. In de subsidieregeling zal per vuurwerkondernemer een maximaal bedrag beschikbaar worden gesteld. Kosten boven dit maximale bedrag komen voor rekening van de ondernemer zelf. Er wordt beoogd om de subsidieregeling tegelijk met de wijziging van de Regeling aanwijzing consumenten- en theatervuurwerk, gepland voor september 2020, te publiceren. Het resultaat van de subsidieregeling wordt in het voorjaar van 2021 verwacht. Op het vervoeren en vernietigen van vuurwerk zijn bestaande veiligheids- en milieuregels onverkort van toepassing. De verwerking van de restantvoorraden zal naar verwachting dan ook geen gevolgen hebben op de leefomgeving en het milieu.

Vraag 12

Hoeveel mesotheliomslachtoffers van asbest krijgen jaarlijks ondersteuning via inkomensoverdrachten van het Rijk? Welke criteria gelden hiervoor? Is het Rijk direct verantwoordelijk voor het ontstaan van deze aandoening? Zo nee, worden de aldus uitgekeerde bedragen verhaald op de verantwoordelijke bedrijven? Hoeveel slachtoffers overlijden jaarlijks aan aandoeningen als gevolg van asbest en hoeveel komen er jaarlijks bij?

Antwoord 12

Slachtoffers van asbest bij wie de diagnose mesotheliom of asbestose is gesteld, kunnen bij het Instituut Asbestslachtoffers (IAS) eenmalig een aanvraag doen voor een tegemoetkoming. Hiervoor bestaan twee

regelingen, de TAS-regeling^[1] van SZW voor arbeidsgerelateerde blootstelling en in andere gevallen de TNS-regeling^[2] van IenW. Voor beide regelingen moet de aanvraag worden gedaan als de persoon in leven is. In 2019 kwamen op grond van deze regelingen respectievelijk 344 en 157 slachtoffers in aanmerking voor de tegemoetkoming ter hoogte van €20.730,-. Het aantal is de laatste jaren, met enige schommelingen, stabiel op dit niveau. In combinatie met jaarlijkse indexatie en ook stijgende uitvoeringskosten, heeft er bij eerste supplettoire begroting 2020 daarom een herschikking van € 0,6 miljoen van de budgetten binnen artikel 22 plaatsgevonden voor het verlenen van inkomensoverdrachten aan mesotheliomslachtoffers van asbest. Het Rijk is niet verantwoordelijk voor het ontstaan van de asbestziekte. Bij arbeidsgerelateerde blootstelling wordt de werkgever verantwoordelijk gesteld. Daarom geldt als aanvullende voorwaarde voor de TAS-regeling dat wordt meegewerkt aan het bemiddelen door het IAS om de schade te verhalen op de werkgever. Met de TNS-regeling geeft het kabinet maatschappelijke erkenning aan het leed van asbestslachtoffers, door middel van een financiële tegemoetkoming in de geleden immateriële schade. Het RIVM heeft in haar rapport Gezondheidseffecten van asbest (2017-0194) het aantal sterfgevallen door asbest in 2016 geschat op 1200.

Vraag 13

Om welk advies gaat het bij de post van 0,5 miljoen euro in de begroting voor advieswerkzaamheden van de Gezondheidsraad met het aandachtgebied leefomgeving?

Antwoord 13

Dit gaat niet om één advies. De Gezondheidsraad levert daarvoor meerdere gevraagde en ongevraagde adviezen op het aandachtsgebied van de leefomgeving.

In hoofdstuk 5 van het Werkprogramma staan de adviezen die betrekking hebben op een schone, veilige en duurzame leefomgeving. Voor 2020 zijn adviescommissies ingesteld voor de volgende onderzoeksvragen:

1. Hoe riskant is wonen in de buurt van hoogspanningslijnen?
2. Risico's van gespoten pur-isolatie voor bewoners.
3. Gezondheidsrisico's van gewasbescherming voor omwonenden.
4. Signaleren van ontwikkelingen op het gebied van gezondheid en omgeving.
5. Risico's van elektromagnetische velden.

Vraag 14

Wat is de Innovatie Estafette?

Antwoord 14

De Innovatie Estafette (Innovation Expo) is een tweejaarlijks evenement dat wordt georganiseerd door een interdepartementale projectgroep, nu bestaande uit vertegenwoordigers van IenW, EZK, BZK en LNV. Het doel is om innovaties te versnellen en zo bij te dragen aan de economie en leefbaarheid van Nederland. Het is een veelzijdig netwerk en podium voor innovatie in Nederland. De Innovation Expo wordt bezocht door bedrijven, kennisinstellingen, overheid en

^[1] Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers 2014.

^[2] Regeling tegemoetkoming niet-loondienstgerelateerde slachtoffers van mesotheliom en asbestose.

maatschappelijke organisaties. De eerstvolgende Innovation Expo is in 2021.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Vraag 15

Hoe valt pagina 44 van de memorie van toelichting, waar staat dat er voor 65,8 miljoen euro is versneld aan onderhoudswerkzaamheden bij Rijkswaterstaat (RWS), te rijmen met het rapport van de Algemene Rekenkamer waar te lezen is dat de voorraad uitgesteld onderhoud oploopt?

Ons Kenmerk
IENW/BSK-2020/103999

Antwoord 15

De versnelling van onderhoudswerkzaamheden volgt uit mijn brief van 18 november vorig jaar (Kamerstukken 2019-2020, 29385 nr. 106). De budgettaire verwerking hiervan vindt plaats bij Voorjaarsnota 2020. Hierdoor kunnen de extra werkzaamheden in 2020 of 2021 van start en worden deze uiterlijk in 2022 afgerond. In de brief heb ik tevens aangegeven dat het versnellen van onderhoudswerkzaamheden de voorraad aan uitgesteld onderhoud vermindert, maar desondanks is de inschatting dat deze per saldo vooralsnog zal toenemen.

Vraag 16

Waarom vallen beheer en onderhoud aan de apparaat gebonden gebouwen van RWS hoger uit?

Antwoord 16

De gebouwen van RWS zijn van dermate hoge leeftijd dat ze onderhoudsmaatregelen vragen. Begin 2020 is het beheer-en onderhoudscontract van het vastgoed van RWS met de marktpartij gewijzigd. De hogere kosten bestaan uit een ophoging van het abonnementsgeld en uit maatregelen die nodig zijn om de grootste risico's t.a.v. primair proces, veiligheid, gezondheid en milieu te beheersen.

Vraag 17

Waardoor wordt de lagere omzet voor aardobservatie van het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI) veroorzaakt?

Antwoord 17

De post aardobservatie bestaat uit de Nederlandse contributie aan de European Organisation for the Exploitation of Meteorological Satellites (EUMETSAT). De contributies van lidstaten aan EUMETSAT zijn afhankelijk van de kosten voor de ontwikkeling van de nieuwe generatie satellieten. Dergelijke programma's kunnen soms vertraagd worden, zoals door een technisch probleem bij de ontwikkeling. Dit leidt tot een verschuiving van kosten naar latere jaren, en soms ook een reductie van de contributie in het daaropvolgende jaar. Het meerjaren uitgavenprofiel, waarop de KNMI begroting in eerste instantie gebaseerd wordt, vertoont daarom een grote bandbreedte. De definitieve EUMETSAT contributie van lidstaten wordt jaarlijks in december vastgesteld voor het daaropvolgende jaar door het bestuur van EUMETSAT (waarin ook Nederland is vertegenwoordigd). De EUMETSAT contributie voor 2020 is in december 2019 lager vastgesteld dan bij het opstellen van de IenW-begroting voor 2020 was voorzien, met name vanwege vertragingen in de twee grote satelliet programma's van EUMETSAT, te weten Meteosat Third Generation

(MTG; eerste lancering in 2022) en EPS Second Generation (EPS-SG; eerste lancering in 2023).

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons Kenmerk
IENW/BSK-2020/103999

**35450-A Wijziging van de begrotingsstaat van het
Infrastructuurfonds voor het jaar 2018 (wijziging
samenhangende met de Voorjaarsnota)**

Vraag 1

Kunt u uiteenzetten waarom bij de kasschuif rijksbrede beeld de investeringsbudgetten voor de periode 2020-2024 met in totaal € 1,36 miljard worden verlaagd, terwijl de Kamer heeft gevraagd om met extra overprogrammering te zorgen dat de investeringsbudgetten voor infrastructuur worden benut?

Antwoord 1

Het streven is om de investeringsbudgetten zoveel mogelijk uit te putten. Hier zet ik het instrument overprogrammering zo maximaal mogelijk voor in. Daarbij dient wel rekening te worden gehouden met de uitvoeringscapaciteit en planvorming. Met deze kasschuif wordt enerzijds gezorgd dat de budgetten aan de hand van de actuele uitgavenramingen in de tijd worden gezet, voor zover dat nu is vast te stellen. Tegelijkertijd wordt hiermee de overprogrammering verhoogd waarmee het risico op onderuitputting op het Infrastructuurfonds verder wordt gemitigeerd.

Vraag 2

Kunt u toelichten waarom geen extra projecten in uitvoering genomen worden om de beschikbare middelen in de komende vijf jaar te benutten?

Antwoord 2

Op het Infrastructuurfonds zijn geen vrije middelen de komende vijf jaar. Wel vindt op het Infrastructuurfonds een kasschuif plaats. Deze kasschuif is nodig om de kasreeks van het Infrastructuurfonds aan te sluiten op de uitgavenramingen van lopende projecten en programma's. Door autonome vertragingen zijn de middelen in latere jaren nodig. De middelen die de komende jaren niet worden uitgegeven, zijn in latere jaren alsnog nodig om de projecten te kunnen realiseren. Deze middelen kunnen daarom niet worden ingezet om nieuwe projecten en programma's op te starten.

Ik verken daarnaast voortdurend of projecten en programma's kunnen worden versneld. De mogelijkheden om investeringen in infrastructuur te versnellen zijn echter beperkt vanwege de juridische en bestuurlijke procedures die hieraan voorafgaan. Naar verwachting komen vooral uitgaven voor regulier onderhoud en renovatie van infrastructuur hiervoor in aanmerking. Recente voorbeelden zijn de onderhoudswerkzaamheden aan de A1 richting Apeldoorn tussen knooppunt Hoevelaken en Barneveld, werkzaamheden op de A12 aan het viaduct Stadsbosch en spooronderhoud aan de Schipholtunnel en de Willemspoortunnel. Samen met de brancheorganisaties onderzoekt ons ministerie de mogelijkheden om nog meer werkzaamheden die voor latere jaren gepland stonden, naar voren te halen. In het licht van de covid-19-crisis bekijkt Rijkswaterstaat samen met

brancheorganisaties of de aanleg, beheer, onderhoud, vervanging en renovatie van infrastructuur naar voren gehaald kan worden (Kamerstukken II 2019/20, 35300-A, nr. 86).

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Vraag 3

Kunt u uiteenzetten waarom het achterstallige en uitgestelde onderhoud niet wordt versneld met de beschikbare middelen voor 2020-2024 die nu met een kasschuif naar 2025 en verder worden geschoven?

Ons Kenmerk
IENW/BSK-2020/103999

Antwoord 3

De middelen die nu naar 2025 en verder worden geschoven zijn aanlegmiddelen. Deze middelen zijn gekoppeld aan het project en blijven nodig om die projecten-uit te voeren. Als deze middelen nu voor beheer en onderhoud worden ingezet, kan ik deze aanlegprojecten later niet meer realiseren. Men zou nog kunnen redeneren dat we in gelijke mate BenO-middelen naar voren kunnen schuiven om uitgesteld BenO in te lopen. Het is echter niet eenvoudig om in gelijk tempo latere BenO-budgetten en concrete maatregelen naar voren te schuiven. Niettemin wordt wel voortdurend gekeken naar mogelijkheden om – als budgetten en maakbaarheid dat toelaten - onderhoud naar voren te halen, zoals dat ook eerder is gebeurd via de toegekende impulsen voor extra onderhoudswerkzaamheden van in totaal €265 miljoen.

Vraag 4

Waarom worden de meevallers op de investeringsbudgetten voor aanleg van hoofdwegen (in totaal € 1,27 miljard in de periode 2020-2024) niet ingezet voor extra projecten of onderhoud?

Antwoord 4

Op artikel hoofdwegennet wordt in de periode 2020-2024 1,27 miljard naar latere jaren geschoven. Dit is echter een kasschuif en geen meevaller. Bij de onderliggende projecten worden betalingen later gedaan dan voorzien. Dit leidt niet tot een meevaller die kan elders worden ingezet.

Vraag 5

Verwacht u dat meer uitgaven zullen moeten worden gedaan voor Corona-maatregelen op de IenW-begrotingen dan de garantstellingen en lening in het 'Overzicht Coronamaatregelen' en de recente incidentele suppletoire begroting? Zo ja, kunt u toelichten waarom deze niet zijn opgenomen in deze 1e suppletoire begrotingen?

Antwoord 5

Het kabinet heeft de OV-sector verzocht in Nederland de volledige dienstregeling te rijden, terwijl de reizigersaantallen beperkt zijn. Naleving en handhaving van de te treffen maatregelen leiden daarnaast tot extra kosten. Bij de vraag van de overheid past een beschikbaarheidsvergoeding. Hierover bent u per brief geïnformeerd d.d. 5 juni 2020 (kenmerk 2020Z10292).

Vraag 6

Hoe groot acht u de kans dat de garantstellingen die nu zijn gedaan tot begrotingsuitgaven zullen leiden?

Antwoord 6

De garantstellingen op de beleidsbegroting HXII zijn bedoeld om de liquiditeit van de ZBO's en RWT's te waarborgen. Dit was noodzakelijk omdat dienstverlening als gevolg van de impact van Corona nagenoeg stil kwam te liggen.

Nu de dienstverlening langzamerhand wordt hervat, is de verwachting dat bij het CBR sprake zal zijn van een inhaaleffect op het gebied van bijvoorbeeld de theorie- en praktijkexamens. Op dit moment is nog onduidelijk hoe dit inhaaleffect zich in de praktijk ontwikkelt. Daarom is het op dit moment nog niet goed mogelijk uw vraag concreter te beantwoorden. Ik volg de ontwikkelingen nauwgezet en ben hierover in contact met het CBR.

Door de garantstelling kon de Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) de noodzakelijke dienstverlening blijven leveren, voor bijvoorbeeld vrachtvervoer. Het is nog onzeker hoe het herstel van het luchtverkeer en daarmee de inkomsten van LVNL zich zullen ontwikkelen.

Volgens de bestaande Europese regels voor bekostiging van luchtverkeersleiding kunnen huidige financiële tekorten in ongeveer twee jaar worden verrekend in de te innen tarieven bij luchtruimgebruikers. Volledige toepassing van de bestaande regels zou bij de huidige, zeer sterke afname van het luchtverkeer leiden tot ongewenste effecten, zoals zeer hoge tarieven voor (financieel kwetsbare) luchtvaartmaatschappijen. Europees overleg over aanpassing van de systematiek moet nog plaatsvinden. Daarom is het op dit moment nog niet goed mogelijk uw vraag concreter te beantwoorden.

Vraag 7

Kunt u toelichten waarom de 0,2 miljoen voor ondersteuning in de milieueffectrapportage-procedure inzake het luchthavenbesluit niet uit het budget luchtvaart komt?

Antwoord 7

De € 0,2 miljoen voor ondersteuning in de milieueffectrapportage-procedure inzake het luchthavenverkeersbesluit komt wel degelijk uit het budget luchtvaart. Zoals in de toelichting is aangegeven komt het uit artikel 17 van de begroting IenW en dat betreft het luchtvaart begrotingsartikel. Er is 0,2 miljoen overgeboekt van artikel 17 luchtvaart naar artikel 20 lucht en geluid voor deze ondersteuning.

Vraag 8

Waarom wordt in de toelichting op artikel 13 gesproken over een verhoging van € 116,9 miljoen, terwijl in de budgettaire tabel een verlaging van - € 116,9 miljoen is opgenomen?

Antwoord 8

Er is in de toelichting per abuis gesproken over een verhoging terwijl er sprake is van een verlaging. De toelichting bij 13.03 had moeten zijn: Het artikelonderdeel wordt in 2020 per saldo met € 116,9 miljoen verlaagd.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons Kenmerk
IENW/BSK-2020/103999

Dit artikelonderdeel wordt verlaagd door de kasschuif met het rijksbrede budgettaire beeld (- € 251,6 miljoen) en overboekingen naar de HXII-begroting van IenW (- € 2,1 miljoen).

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Hiertegenover staan verhogingen als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2019 (€ 90,2 miljoen), verschillende schuiven op het Hoofdspoorwegennet via het aanlegprogramma (€ 18,3 miljoen), overboekingen vanuit de investeringsruimte (€ 3,2 miljoen) en bijdragen derden (€ 25,4 miljoen).

Ons Kenmerk
IENW/BSK-2020/103999

Vraag 9

Bent u bereid de mutaties voor het European Rail Traffic Management System (ERTMS) en het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS) in de periode 2020-2024 nader toelichten?

Antwoord 9

Voor het programma ERTMS geldt dat het kasritme meerjarig is geactualiseerd naar aanleiding van de programmabeslissing ERTMS die in mei 2019 is genomen door het kabinet (Kamerstukken II 2019/20 33652, nr. 65) en de opvolging van de aanbevelingen op basis van het bureau ICT-toetsing. De opvolging van deze aanbevelingen heeft in 2019 meer tijd gekost dan gepland, waardoor vooral de eerste grote aanbestedingen van ProRail en NS later starten en gerelateerde uitgaven later zullen plaatsvinden (2020Z10470).

De mutaties bij PHS betreffen kasschuiven en verschuivingen in verplichtingenruimte. Het gaat nadrukkelijk om verschuivingen en niet om inhoudelijke aanpassingen aan de projecten. De verschuivingen hebben te maken met gewijzigde inzichten in moment van subsidieverlening of facturering door aannemers en in enkele gevallen met vertraging in projecten. Via de voortgangsrapportages PHS wordt uw Kamer hierover integraal geïnformeerd (Kamerstukken II 2019-2020, 32 404, nr. 98).

35450-J Wijziging van de begrotingsstaat van het Deltafonds voor het jaar 2018 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat

Vraag 1

Waardoor wordt de vertraging in de planningen van de beheerders van waterschapsprojecten uit het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) veroorzaakt, waardoor 236 miljoen euro aan verplichtingen niet meer in 2020 zullen worden aangegaan?

Ons Kenmerk
IENW/BSK-2020/103999

Antwoord 1

De grootste verschuiving betreft het project Tiel – Waardenburg en bedraagt € 267 miljoen. Dit project zou in 2020 in uitvoering komen, maar is met 1 jaar vertraagd. De vertraging is ontstaan doordat er meer tijd nodig is voor het optimaliseren van het dijkontwerp met als resultaat een slimmer en kostenefficiënter ontwerp. Verder betreft het diverse kleine verschuivingen binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma (versnelling van de uitgaven van € 31 miljoen).

Vraag 2

Welke gevolgen heeft de vertraging bij de HWBP-waterschapsprojecten op de planning voor het behalen van de doelstellingen van het HWBP?

Antwoord 2

Het doel van het HWBP is om in 2050 alle primaire keringen versterkt te hebben, zodat deze voldoen aan de wettelijke normen zoals die zijn vastgelegd in de Waterwet.

De verwachting is dat de opgelopen vertraging ingelopen kan worden in de periode tot en met 2050 en dat hiermee de doelstellingen van het HWBP worden behaald.

Vraag 3

Betekent de budgetverlaging van - 94,9 miljoen euro dat in de praktijk de middelen die in 2019 niet zijn uitgegeven (saldo 2019) ook in 2020 niet zullen worden uitgegeven?

Antwoord 3

De budgetverlaging van € 94,9 miljoen betreft het gehele Deltafonds. Het programma van het Deltafonds is geactualiseerd en afgewogen tegen de beschikbare budgetten inclusief de toevoeging van het voordelig saldo 2019.

In de praktijk blijkt dat een bepaalde spanning tussen programma en het beschikbare budget noodzakelijk is om onvoorziene kasmatische vertragingen jaarlijks op te vangen. Om de spanning tussen programma en beschikbare bedragen op een verantwoord niveau te brengen is € 94,9 miljoen naar latere jaren verschoven.

De verlaging van 2020 heeft geen een-op-een relatie met het voordelig saldo 2019.

Vraag 4

Hoe verhoudt het verlagen van budget voor 2020 zich tot het naar voren halen van budget uit de jaren 2029-2033? Kan deze kasschuif en de keuze voor deze werkwijze verder worden toegelicht?

Antwoord 4

Het budget uit 2020 is met een kasschuif doorgeschoven naar latere jaren door met name een actualisatie van de programmering en het gewenste niveau van overprogrammering. Op pagina 9 is toegelicht dat deze kasschuif onder andere betrekking heeft op HWBP Waterschapsprojecten, IJsseldelta fase 2, actualisatie HWBP Rijksprojecten en het project Dijkversterking/herstel steenbekleding.

Het naar voren halen van het budget voor de jaren 2029-2033 betreft een actualisatie van het uitgavenbudget over de jaren heen. Met deze kasschuif worden de actuele programmering en het daarvoor benodigde budget op elkaar afgestemd om te zorgen dat de budgetten daadwerkelijk tot besteding komen in de jaren waarin deze beschikbaar zijn. Per saldo wordt er binnen de meerjarenperiode circa 0,6 miljard euro uit latere jaren naar voren geschoven.

Vraag 5

Wat betekent het naar voren halen van budget voor de jaren 2029-2033 voor de enorme inzet die ook dan gepleegd moet worden ten aanzien van waterveiligheid? Op welke wijze wordt het dan ongetwijfeld broodnodige budget aangevuld en op welke termijn en wijze zal dat gebeuren?

Antwoord 5

Het naar voren halen van het budget voor de jaren 2029-2033 betreft een actualisatie van het uitgavenbudget over de jaren heen. Per saldo wordt er binnen de meerjarenperiode circa 0,6 miljard euro uit latere jaren naar voren geschoven.

De geprogrammeerde uitgaven voor waterveiligheid op artikel 1 passen binnen de financiële kaders van het Deltafonds. De programmering wordt voortdurend geactualiseerd en indien nodig worden de beschikbare budgetten hierop aangepast. De kasschuif is niet van invloed op de totale omvang van de programmering over de jaren heen.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons Kenmerk
IENW/BSK-2020/103999